مسئوولیت متن و شکل بدوش نویسندۀ مضمون میباشد، عقیدۀ نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاین نمی باشد

پوهندوی آصف بهاند

۲۰۱۹/۱۲/۰۳

د ستونزو او تیارو په منځ کې یوه رڼا

د یوه پلار هیله

د نـوي نسل د روزلو له پاره هـر پل چې اوچـتيږي، زه يې داسې انګيرم چې د نـوي ژوند د کلا پر ديواله يوه نـوې او زرينه خښته ايښودل کيږي.

*****

د هغو خلکو او قوم تباهي ډيره نږدې ده چې له سواد، کتاب، مطالعې، تعليم، ښونځي او پوهنځي نه ځان لرې ساتي!

میډیا داسې وایی چې د افغانستان په جنوب، ښرنه کې یو نالوستی پلار خپلو دريو لوڼو سره ښوونځي ته د تګ په برخه کې تر اټکل وتلې مرسته کوي. دا پلار هره ورځ له خپل کور نه دولس کیلومتره واټن پر موټرسیکل وهي او خپلې درې واړه لوڼې د تعلیم له پاره بیایي، ځلور ساعته هغوی ته انتظار وي چې له ښوونځي را خلاصې شي، بېرته يې کور ته بیایي.

«د دې سړي پر سر په صحيح مانا شمله لګه ده، مياخان کاکا لاسونه دي مچوم»
(نثار صالح)

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له راالیږلو مخکې په ځیر و لولـئ

دي کار ته په کتو سره ویلای شم چې: اوس که خدای کول زموږ د مشرانو قلموالو او د اوسني نسل روڼ اندو د بې پایه هلو ځلو او خواریو ثمر په ښکاریدو دی او نور به زموږ کوچنیان د زدکړو وخت په شپني، فزیکي کارونو، جګړو او... باندې نه تېروي او د ښوونځي او زدکړو چیغه او رڼا به تر هر کور پورې رسېږي.

زموږ د هیواد افغانستان پر فضا او فکري قلمرو باندې له ډېر پخوا نه یو ډول غیر مربي فکر حاکم و اوس هم تر یوې اندازې پورې حکومت پرې کوي، چې له تعلیم، ښوونځي، پوهنځي او د مدرنو پوهنو له زدکړې سره ــ چې د اوسني ژوند له اساسي ارکانو څخه شمېرل کېږي ــ د مخالفت او حساسیت غبر اورېدل کېده او ډېر ځلي يې د سواد، ښوونځي، پوهنځي او مدرنو زدکړو په لمن پورې د کفر ټاپې لګولي دي او رنګارنګ نور تورونه يې ورپورې نښلولي دی، خو اوس که خدای کول د دې تیاره فکر لمن په ټولېدو ده چې ډېره غوره بېلګه يې له تعلیم سره د همدې نالوستي پلار مینه ده.

د دې پلار دې کار ته که د یو مثال په ډول وګورو، باید وویل شي چې: دا پلار یوازې د خپلو لونو ـ کورنی ـ کلي او ولایت له پاره نه، بلکې د ټول افغانستان له پاره او د ټولو افغانانو له پاره ګام اوچتوي او د دې زحمتونو په ګاللو سره، ټولو هیوادوالو او نړیوالو ته دا ښيي چې افغانان له پوهې او تعلیم سره څومره مینه لري او دا په ډاګه کوي چې دوی د راتلونکي ژوند په فکر کې دي.

د دې پلار دې نیک عمل ته په میډیا کې په پراخه پیمانه عکس العملونه ښودل شوي دي چې زه به يې دلته څو بېلګې راواخلم:

ښاغلی سرور ستانکزي داسې ليکلي دي:

«داسې خلک باید وستایل شي، تر څو نور پلرونه هم وهڅیږي.
دا سړی میاخان نومیږي. د پکتیکا ولایت مرکز ښرني اوسېدونکی دی. هره ورځ پر خپل موټر سایکل باندې لونې ۱۲ کیلو میتره لیرې ښوونځي ته بیایي او څو ساعته دباندې انتظار ورته کوي، تر څو بیا يې کور ته راورسوي.
ارمان يې دا دی، چې لونې يې لوستي شي او د هیواد ملاتړ شي.

ښاغلی نثار صالح خیل نظر داسي څرګند کړی دی:

«زه پوهیږم چې تاسو به فکر کوی چې بیا به یو لوی سپېرن مَلَک یوه پیغلوټي په شل لکه رانیولي وي، خو دا وار داسې نده. دا سړی په پوره مانا انسان دئ، ځکه څنګ ته ولاړه يې لور ده او په ټول افتخار يې روزمره دولس کیلومتره لیري یوې ښوونځي ته پر موټرسیکل بیايي او راولي.

په دې وطن کې ناوړه رواجونه دومره په اوج کې دي، چې د یو عادي او فردي مکلفیت تر سره کول هم موږ ته لاینتاهي خوښی را اهداء کوي.

د دې سړي پر سر په صحیح مانا شمله لکه ده،

میاخان کاکا لاسونه دې مچوم

وطن دې زنده باد وي»

په دوی پسې زموږ بل وطنوال <u>Masihullah Noori</u> بیا داسې ليکلي دي:

«خبر دی چې د پکتیکا دغه اوسېدونکی میاخان، خپلې لونې هر ورځ ۱۲ کیلومتره پر موټرسایکل ښوونځي ته رسوي او بیا تر رخصتی پورې همالته ورته تم کیږي، تر څو يې بېرته کور ته راورسوي، په داسي حال کې چې خپله بېسواده دی.

زمونږ رسنیو او د سوشل میډیا فعالانو ته پکار ده چې دغسې خبرونو ته ښه په درز کې انعکاس ورکړي. پر ټویټر او فیسبوک دې ترېنډونه ورته جوړ شي او دغه شان اتلولی دې نړیوالو ته وروښودل شي. کټه يې دا ده چې نړیواله ټولنه به په خپلو مرستو نه پښېمانه کیږي او د تعلیم په برخه کې چې دغسې لیوالتیا ویني، ښايي مرستي زیاتې هم کړي. دغسې خبرونه د بهرنیانو غوږونو ته رسوَل، مونږ سره مرسته کوي چې د نړی د سترګو پر وړاندې خپل موجوده تصویر (د تروریزم ځاله) اپډېټ کړو، او مونږ هم مدنیت او پرمختګ ته لېواله ملت ثابت شو. په هیواد دننه هم د دغسې اتلانو تشهیر، ډېرو خلکو ته د تعلیم د لېوالتیا یو سمبول کېدای شي.

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بنې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له راالیرلو مخکې په ځیر و لولئ

خو بدمرغي دا ده چي مونږ د منفي خبرونو خپراوي ته تږي یو. د لوګر د ښوونځیو قضیه، د ښوونځیو سوځېدل او تړل کېدل په نړیواله کچه مطرح کوو، خو دغسي حماسي رانه د فېسبوک د یوې ورځي سوژه پاتې شي او بس!»

د دې کار په کولو سره په لوړه کچه باید د درانه میا خان کاکا ښه پوره درناوی وشي. زه یې په زړورتیا سره ویلی شم چي ما په دې لاره کي د نورو قلموالو تر ښځنګ خپله دنده او مسؤلیت په پوره اندازه تر سره کړې دی او نه غواړم چي د ځینو تېرو مقالو په څېر د خپلو لیکلو مقالو فهرست او لینکونه دلته وړاندې کړم؛ یوازې به د تعلیم د عامېدو په برخه کي د خپل یوه کار یادونه وکړم:

د ۲۰۱۹ کال په فبرورۍ مې «د تعلیم ډیوه او د نوي نسل روزنه» تر سر لیک لاندي خپل یو کتاب ټولو لوستونکو ته د رسېدو په پار په انلاین ډول خپور کړ. د دې کتاب په مقدمه کي د تعلیم د مهموالي په باب ما لنډې خبرې کړې دي چي د دې بحث د ښه پای له پاره به بې ګټې نه وي:

«پر افغانستان باندې د جګړې له سونامي نه رازیږیدلې، ګڼې نورې سونامي ګانې راغلې، زموږ ټولنه او خلک یې له هره اړخه ځپلي دي. زموږ د ټولني او هیواد د ټولو برخو بنسټونه یې ویجاړ کړي، په تېره ښوونه او روزنه او د نوي نسل د روزلو لړۍ، چي پایله یې زموږ د هیواد د څلورو نسلونو له تعلیمه سره مرورېدل، بې سواده یا کم سواده پاتې کېدل دي؛ خو له دې ټولو نا خوالو سره، سره زموږ نوی نسل زدکړو ته لیوال و او دی، هر کله او هر چیرې چي ډېر لږ امکانات هم ورته برابر شوي دي، له هغو نه په استفادې سره يې، پر ځان هر رنګ زحمتونه ګاللي دي او د نوي عصر نویو زدکړو ته یې د خپل ټېټر او ذهن کتاب پرانستی دی او زدکړې یې کړې دي.

ما څو ځلي په ټینګار سره ویلي دي:

- د هغو خلکو او قوم تباهي ډېره نږدې ده چي له سواد، کتاب، مطالعې، تعلیم، ښوونځي او پوهنځي نه ځان لرې ساتي!

- دا ښه په یاد ولرئ: تر څو نوی نسل په نوي او مدرنه ښه په سمه توګه و نه روزل شي، هېڅکله د سمون تمه و نه کړئ. د نوي نسل له روزلو پرته به تل له ستونزو او بدمرغیو سره لاس ګریوان اوسئ!

- د نـوي نسل د روزلو له پاره هـر پل چي اوچـتیږي، زه یې داسي انګیرم چي د نـوي ژوند د کلا پر دیواله یوه نـوې او زرینه خښته ایښودل کیږي.

- که په یوه ټولنه کي زدکړي لږ او د ګوتو په شمېر وي یا هیڅ نه وي، هغه ټولنه او هغه خلک هره ورځ لا هر ساعت له لسګونو ستونزو سره په عملي ډول لاس ګریوان وي.

- په ټوله نړۍ کي دا یوه منل شوې خبره ده چي: چیرې چي ښونکی وي، هلته ډیوې وي، هلته رڼا وي او چیرې چي ښونکی نه وي، هلته نه ډیوې وي او نه د رڼا څرک.

- زه په دې عقیده يم چي د نوي نسل سمه روزنه، د ژوند نیالګي ته اوبه ورکول دي. که نوی نسل په علمي ډول، د اوسنی زماني له غوښتنو سره سم و نه روزل شي، د ژوند چینه او د راتلونکي نسل ونه مو وچه وګڼئ!

په افغانستان کي د ورستیو څلورو لسیزو د ستونزو هر اړخ ته چي نظر واچول شي، د رامنځ ته کېدو عوامل او منفي پایلي يې موږ ته وایي چي د تعلیم نشتوالی د ټولو ستونزو د رامنځ ته کېدو مور او لامل ده. نو پر دې بنا د هر ډول تحلیل پایله دا وایي چي په افغانستان کي یو ژور تعلیمي بدلون ته اړتیا لیدل کیږي.

ډېرې روڼ اندي په دې فکر دی چي څو په ټولنه او خلکو کي بنیادي فکري بدلون را منځ ته نه شي، په ټولنه او عیني عملي ژوند کي د مثبت بدلون تمه یو نا سم کار دی. په مثبت لوري د خلکو د ژوند د هر اړخیز بدلون له پاره یوازینی لار تعلیم دی، د همدې دلیل له مخي باید په تعلیم او زدکړه باندې ډېر ټینګار وشي، که ډېر په ابتدایي ښه هم وي څو د تعلیم د نهضت کارکونکي او لارویان نور هم تشویق او وپالل شي.

ما د همدې نیک کار د یو لاروي په توګه له ډېري مودې را په دېخوا د تعلیم د نهضت ملا تړلې، عملي او تبلیغي کار مي ورته کړی دی او د دې عملي کار په لړ کي مې د مطالعې د کلتور د عامېدو له پاره د خپل عملي کار په لړ کي لسګونه مقالې لیکلي او خپرې کړېدي.

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له راالیرلو مخکي په ځیر و لولـئ

د تعليم د نهضت د پياوړو او مخکښو غړو د زدکړو او عملي کارونو د معرفۍ له پاره مې ګڼې مقالې د هغوی او نورو د لا تشويق په پار ليکلې دي او په وار ـ وار سره مې پر دې خبره ټينګار کړی دی چې:

زه ټوپکوال، وژونکی او قاتل قهرمان نه ګڼم، زما له پاره قهرمان هغه څوک دی چې د خرافاتو پر ځای د علم پلوي او لاروی وي، د سواد زدکړې ـ ښووونځي او پوهنځي پلوی وي، د پوهې د تر لاسه کولو او نوي نسل په روزلو کې عملي کار وکړي، زما قهرمانان هغه څوک دي چې د راکټونو په ځای کتابونه ويشي، ښونځي پرانيزي، په نوې بڼه د نوي نسل د روزلو په فکر کې وي او عملي کار ورته کوي.

**«که يو کلن ثمر غواړئ، غنم وکرئ،
که مو لس کلن ثمر په کار وي، ونه کينوئ
او که غواړئ د سلو کلنو له پاره حاصل ولرئ، نوی نسل وروزئ!»
(کنفوسيوس)**

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړيکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په ځير و لولـئ